

Minister Zdrowia

DLG.050.200.2025.EM
Warszawa, 22 grudnia 2025

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13866 z 2 grudnia 2025 r. Pani Anny Wojciechowskiej i Iwony Marii Kozłowskiej Posłanek na Sejm RP w sprawie działań podejmowanych przez Ministerstwo Zdrowia na rzecz zmniejszenia zachorowalności na raka prostaty, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji w odpowiedzi na pytania.

1. Jakie działania są obecnie prowadzone przez Ministerstwo Zdrowia w celu ograniczenia zachorowalności na raka prostaty oraz wczesnego wykrywania tego nowotworu?

Inicjatywy w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia są podejmowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) (obecna edycja na lata 2021-2025). NPZ jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, wyznaczającym kierunki działań podmiotów z różnych sektorów i wskazującym obszary priorytetowego zainteresowania. Struktura NPZ przewiduje ukierunkowanie na identyfikację i redukcję czynników ryzyka chorób, co pozwala na jednoczesne przeciwdziałanie wielu zagrożeniom zdrowotnym. Cele operacyjne i zadania służące realizacji celów operacyjnych określone w NPZ muszą wspólnie przyczyniać się do ograniczania społecznych nierówności w zdrowiu, a także powinny być realizowane w sposób powiązany, przeciwdziałając więcej niż jednemu zagrożeniu jednocześnie, w szczególności w obszarach, w których istnieją naukowe dowody zależności między zagrożeniami lub czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi. Cele operacyjne nr 1 (odżywianie i aktywność fizyczna), nr 2 (przeciwdziałanie uzależnieniom), nr 4 (zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne) – zakładają realizację licznych zadań, które przeciwdziałają czynnikom ryzyka chorób onkologicznych, w tym raka prostaty.

Ministerstwo Zdrowia prowadzi szereg działań dotyczących profilaktyki nowotworów u mężczyzn, w tym nowotworu prostaty. Prowadzi komunikację w różnych kanałach, tzn. w prasie, radio, telewizji, Internecie, w tym w mediach społecznościowych oraz podczas organizowanych wydarzeń, co zapewnia dotarcie do szerokiego grona odbiorców. Różnorodność formatów i nośników pozwala dotrzeć zarówno do osób aktywnie poszukujących informacji o zdrowiu i tych, które na co dzień się tym nie interesują. Jednym z narzędzi dotarcia do tej grupy odbiorców są popularne serie telewizyjne emitowane w godzinach wysokiej oglądalności. Dlatego Ministerstwo Zdrowia umieściło wątki związane z profilaktyką raka prostaty i raka jelita grubego w serialach „Pierwsza miłość” i „Gliniarze” (Polsat) oraz „Na dobre i na złe” (TVP2).

W listopadzie, obchodzonym na całym świecie jako Movember – miesiąc świadomości nowotworów męskich, zwłaszcza raka prostaty i jąder, Ministerstwo Zdrowia szczególnie

zwróciło uwagę w swoich działaniach na profilaktykę męskich nowotworów. Audycje dotyczące tego tematu emitowaliśmy w pasmach śniadaniowych następujących nadawców: „Dzień Dobry” TVN (program z udziałem eksperta prof. dr hab. n. med. Jakuba Żołnierka) oraz „Pytanie na Śniadanie” w TVP2 (program z udziałem płk dr n. med. Agnieszki Grabińskiej). Przekazom antenowym towarzyszyły działania na portalach internetowych oraz w mediach społecznościowych nadawców.

Również w listopadzie, od 3 do 30 listopada 2025 r., Ministerstwo Zdrowia przeprowadziło następujące kampanie skierowane do mężczyzn:

- kampania dotycząca profilaktyki męskiej. Spoty telewizyjne były emitowane na antenach: TVN, TVN7, TVN24, TVN Turbo, TVP1, TVP2, TVP Info, TVP Sport, Polsat, TV4 oraz TV6. Z kolei spoty radiowe o tej tematyce emitowano w stacjach RMF FM, Radio ZET oraz w Polskim Radiu (PR1, PR3, PR24 i Czwórka);
- kampania radiowa dotycząca raka prostaty. Spoty były emitowane na antenach RMF FM, Radia ZET oraz Polskiego Radia (PR1, PR3, PR24 i Czwórka);
- kampania przeciwdziałająca nadużywaniu alkoholu. Spoty telewizyjne były emitowane na antenach TVN, TVN7, TVN24, TVN Turbo, TVP1, TVP2, TVP Info, TVP Sport, Polsat, TV4 oraz TV6.

W tym okresie Ministerstwo Zdrowia prowadziło również działania edukacyjne w Internecie publikując artykuły na portalach pacjent.gov.pl oraz planuje długie życie.pl oraz publikując posty w mediach społecznościowych na kanałach własnych. Aktywność edukacyjna Ministerstwa Zdrowia na Facebooku i Instagramie miała również miejsce 15 września w Europejskim Dniu Prostaty.

Jednocześnie Ministerstwo Zdrowia prowadzi aktywną edukację z zakresu zwiększania świadomości objawów raka prostaty oraz samobadania jąder w trakcie eventów. Razem z NFZ organizowaliśmy Strefę Zdrowia na terenie Pol`and`Rock Festiwal w Czaplinku, Największego festiwalu muzycznego w Polsce gromadzącego ok. 750 tys. uczestników. W Strefie Zdrowia mieliśmy okazję dotrzeć do mężczyzn, którzy na co dzień w niewielkim stopniu interesują się profilaktyką zdrowotną, ale swobodna atmosfera festiwalu sprzyjała przełamaniu wstydu, zachęcała do pogłębienia wiedzy, a nawet do skorzystania z badania USG prostaty.

2. *Czy planowane są ogólnopolskie programy profilaktyczne lub kampanie edukacyjne skierowane do mężczyzn w zakresie profilaktyki raka prostaty?*
3. *Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie lub rozszerzenie programów badań przesiewowych (np. bezpłatnych badań PSA) w grupach podwyższonego ryzyka?*

Ministerstwo Zdrowia konsekwentnie realizuje strategię edukacyjno-promocyjną, obejmującą działania z zakresu profilaktyki męskich nowotworów i planuje kontynuację takich działań w kolejnych latach, koncentrując się na kampaniach wysokozasięgowych w mediach ogólnopolskich oraz docierając z przekazem edukacyjnym bezpośrednio w czasie eventów.

W 2026 r. Ministerstwo Zdrowia planuje ogłosić konkurs dla organizacji pozarządowych działających w obszarze ochrony zdrowia, promocji zdrowia oraz edukacji zdrowotnej. Konkurs ma na celu wybranie organizacji, które przeprowadzą działania popularyzujące Wiedzę nt. pierwotnej i wtórnej profilaktyki onkologicznej, szczegółowo opisanej w Narodowej Strategii Onkologicznej 2020-2030.

Jeśli chodzi o profilaktykę raka prostaty, jak wskazano w Rekomendacji nr 40/2025 z dnia 31 marca 2025 r. Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji *w sprawie zalecanych technologii medycznych, działań przeprowadzanych w ramach programów polityki zdrowotnej oraz warunków realizacji tych programów, dotyczących profilaktyki nowotworów gruczołu krokowego*, badania przesiewowe z wykorzystaniem pomiaru stężenia PSA u bezobjawowych mężczyzn nie mają poparcia w dowodach naukowych i mogą prowadzić do nadwykrywalności i wdrażania niepotrzebnego leczenia. W związku z tym towarzystwa naukowe nie zalecają prowadzenia populacyjnych badań

przesiewowych w zakresie raka gruczołu krokowego z wykorzystaniem testu PSA. Dopuszczają natomiast możliwość realizacji z użyciem tego testu tzw. przesiewu oportunistycznego, czyli stosowanego tylko u pacjentów, u których występuje podwyższone ryzyko zachorowania na raka gruczołu krokowego.

Ponadto, jak wskazują urolodzy wynik badania PSA należy skonsultować i uzupełnić o badanie palpacyjne. Badanie PSA jest dostępne w podstawowej opiece zdrowotnej (POZ) oraz ambulatoryjnej opiece specjalistycznej (AOS). Badanie palpacyjne może wykonać m.in. lekarz specjalista medycyny rodzinnej lub urolog.

Pragnę dodać, że w ramach nowego świadczenia w POZ pn. „Moje Zdrowie – bilans zdrowia osoby dorosłej” (od 5 maja 2025), które obejmuje populację pacjentów w wieku 20-49 lat (realizowane nie częściej niż co 5 lat) oraz dla osób w wieku 50 lat i więcej (realizowane co 3 lata) zapewnią się kompleksową ocenę stanu zdrowia, opartą na pogłębionym wywiadzie z użyciem wystandaryzowanych kwestionariuszy, wraz z zestawem badań laboratoryjnych. Zebrane z wywiadu informacje oraz wyniki badań służą do przygotowania Indywidualnego Planu Zdrowotnego (IPZ), w którym planowane są interwencje prozdrowotne. Pierwszym etapem świadczenia jest udzielenie przez pacjenta odpowiedzi w ankiecie (KBZD – kwestionariusz bilansu zdrowia dorosłych) w zakresie czynników ryzyka wystąpienia chorób cywilizacyjnych oraz nowotworowych. Następnie, na podstawie zlecenia uzyskanego w placówce POZ, pacjent wykonuje badania laboratoryjne.

W ramach bilansu wykonuje się podstawowe badania laboratoryjne oraz badania z zakresu rozszerzonego, w zależności od wyników ankiety, wieku i płci, w tym m.in. stężenie całkowite antygeny specyficzne dla prostaty (PSA) we krwi u mężczyzn powyżej 50 r.ż. W ramach wizyty podsumowującej są omawiane wyniki badań oraz identyfikowane czynniki ryzyka rozwoju chorób, ogólne zalecenia dotyczące zdrowego stylu życia, diety i aktywności fizycznej oraz badań profilaktycznych. Wizyta podsumowująca jest połączona z przygotowaniem Indywidualnego Planu Zdrowotnego (IPZ). Bilans zdrowia pozwala kompleksowo ocenić stan zdrowia i wdrożyć odpowiednie interwencje prozdrowotne zgodne z indywidualnymi potrzebami. Zakłada się, że wprowadzone świadczenie pozytywnie wpłynie na dostęp badań z uwagi na charakter i powszechną dostępność do podstawowej opieki zdrowotnej. Dotychczasowa liczba wypełnionych ankiet potwierdza skuteczność przyjętej strategii.

Przy okazji nadmieniam, że w Polsce realizowany jest pilotażowy projekt PRAISE-U, zgodny z zaleceniami Komisji Europejskiej, obejmujący badania przesiewowe w grupach wysokiego ryzyka raka prostaty (m.in. Dolny Śląsk).

Informuję również, że w Ministerstwie Zdrowia planowane są prace związane z utworzeniem warunków do realizacji kompleksowej opieki onkologicznej dla pacjentów z nowotworami urologicznymi - w tym kompleksowa opieka onkologiczna: model organizacji diagnostyki i leczenia raka gruczołu krokowego.

Model organizacji diagnostyki i leczenia raka gruczołu krokowego będzie oparty o wyspecjalizowane jednostki koordynujące (Centrum Kompetencji) w ramach których prowadzona będzie kompleksowa diagnostyka i leczenie pacjentów.

Powyższe ma stanowić odpowiedź na:

1. zidentyfikowane problemy w obszarach diagnostyki (oczekiwane zwiększenie udziału rozpoznań we wczesnym stadium choroby w ogólnej liczbie nowych przypadków tego nowotworu),
2. potrzebę poprawy jakości skuteczności diagnostyki (oczekiwana poprawa postępowań klinicznych, oraz skutecznej szybkiej diagnostyki),
3. poprawę wyników leczenia onkologicznego poprzez prowadzenie całego procesu w wyspecjalizowanych jednostkach.

Przedmiotowy model kompleksowej opieki onkologicznej będzie opracowywany przy udziale ekspertów klinicznych.

4. *Czy Ministerstwo współpracuje z organizacjami pozarządowymi, samorządami lub środowiskiem lekarskim w zakresie popularyzacji wiedzy o raku prostaty*
5. *i jego wczesnym wykrywaniu?*

Ministerstwo Zdrowia aktywnie współpracuje z podmiotami zewnętrznymi – organizacjami pozarządowymi, samorządami oraz środowiskiem lekarskim w celu podnoszenia świadomości na temat raka prostaty oraz wspierania wczesnej diagnostyki. Realizując strategię edukacyjno-promocyjną obejmującą działania z zakresu profilaktyki męskich nowotworów w ramach kampanii „Planuję długie życie” oraz „Movember” angażuje środowiska medyczne (eksperti, konsultanci krajowi, urolodzy). Wspiera także poprzez patronaty działania samorządów organizujących lokalne wydarzenia edukacyjno-profilaktyczne i organizacji pozarządowych promujących profilaktykę raka prostaty.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Tomasz Maciejewski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/